

Dunder-släkten i Amerika

Det kom ett brev. Till Dunder Karl Andersson i Utanmyra. På engelska.
”*Dear Cusin, probably,*”

(Kära släkting, förhoppningsvis)

”*My name is Reuben Chester Dunder (age 57) - - -*”

Sedan kom en kort beskrivning av släkten och hur hans farfars far utvandrat till Amerika år 1870, ”vi tror från Sollerön. — Så vitt jag vet har de aldrig sedan varit i kontakt med någon i det gamla landet. Jag skulle vilja - !”

— Till slut berättade han, hur han hittat en telefonkatalog från Dalarna i Amerika och där funnit namnet Dunder och nu skickade ut en ”flaskpost”, som tydligen kom rätt, d v s till en gren av släkten. Så småningom utbröt en brevväxling, och eftersom Dunder-släkten är mycket utbredd på Soll och denna familjs öden säkert har stor allmängiltighet för många utvandrare, lämnas här ett utdrag. Reubens farfar, Andrew, var fyra år, när de utvandrade, och när han fyllde 90 år och då enligt avgivet löfte rakade av sig sitt stora skägg, hade ortens tidning en artikel om honom, där hans systerson Dr Rogers berättar släktens och födelsdags”barnets” historia.

”Dunder-släktens historia är nära nog ett epos och påminner om vad många europeiska släkter upplevat, som förflyttats från gamla världen till den mera bördiga jorden i Amerika. — Detta är historien om Anders Dunder, som firade sin 90de födelsedag den 4 febr. 1955.

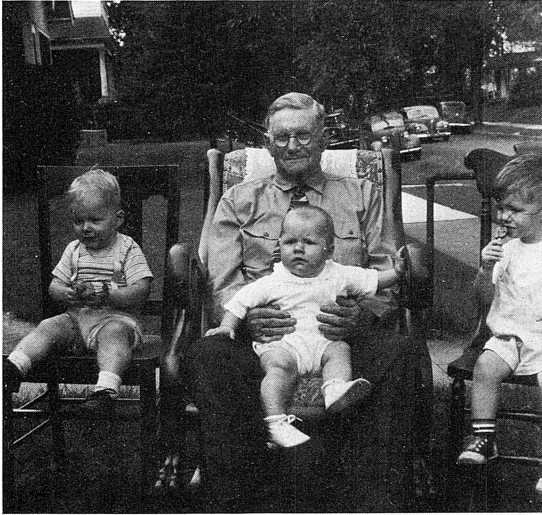
— Tolv familjer, bestående av femtio vuxna och barn, lämnade Da-

*Andrew Dunders mor,
Lafvas Anna Persdotter.*

larna, Sverige, den 21 maj 1870. En av dessa var den fyra år gamla Andrew Dunder. Denna grupp av emigranter reste till Göteborg, där de steg ombord på en båt, som tog dem över Nordsjön till någonstans på Englands ostkust. Sedan for de med tåg tvärs över landet till en sjöstad på västkusten, förmodligen Liverpool. Där bokade de plats på en före detta boskapsbåt, som hade blivit omärandrad för passagerartrafik. På grund av den enorma rushen till Amerika var man i konstant brist på passagerarbåtar att transportera folk dit. Denna båt var inte sjövärdig, och saker inträffade, som gjorde att detta kom att bli dess sista resa. Med på båten kom passagerare från England och Irland samt dessa tolv familjer från Sverige.

Nitton dagar tog det att fara över Atlanten, nitton fruktansvärda dygn, både passagerare och besättning misströstade om att någonsin nå Amerika. Men naturligtvis kom de till Quebec, annars skulle denna historia om Andrew aldrig kunna bli berättad. Men de flesta av dem förklarade enhälligt, att "om de någonsin landade i Amerika, skulle man aldrig finna dem på sjön igen." Jag har hört mormor Dunder försäkra, att hon avstod från alla försök att locka henne till en båttur på någon av Minnesotas 10 000 sjöar.

*Andrew med barnbarn,
1948.*

I Quebec blev dessa prövade modiga svenskar satta på ett emigrant-tåg, som tog dem till St Paul, Minn. där de blev överförda till ett annat tåg, som förde dem till North Branch, dit de anlände 4 juli 1870, just 44 dagar efter sedan de lämnat Dalarna. De sista 14 milen av deras resa skedde med oxvagn, dragen av ett team oxar.

Deras första behov var att få ett hem och land att odla. De bosatte sig på jordbruksområden, som tilldelats dem i Isanti counti. Nio av familjefäderna gick till fots 60 miles genom skogarna till ett guvernement vid Taylor's Falls, användande enbart kompasser att vägleda sig med dit och hem igen. Där fanns inga vägar och mycket få gårdar.

Andrews far gick till Princeton, ett avstånd på omkr. 10 miles, där han köpte timmerstockar, vilka han band samman och flottade till en plats nära sitt nya hem. Väggarna gjordes av tammarack-stockar, och man använde en särskild sorts lera att täta sprickorna.

Fullbordan av detta enda rum gav anledning till en stor glädjefest. Vardagsrum, sovrum, kök och matrum, allt sammanfört i ett enda, uppvärmt under vintern av en järnspis och upplyst av hemstöpta ljus. De hade avstått mera i Sverige, än de hade funnit i Amerika, men de var flitiga och gjorde något av det. Att de lyckades är rikligen bevisat genom vad de gjorde för att utveckla sitt nya hemland.

Släkten samlad till fest. Andrews onkel Jacob Peterson fyller 85 år.

Chippewa-indianer var deras grannar, och där inträffade åtskilliga obehagliga händelser för dessa immigranter, innan de förstod vänskapligheten och de goda avsikterna hos dessa rödskinn, som ofta använde Dunders grindstolpar för att skärpa sina knivar. — Några år senare byggdes en affär vid en korsväg i närheten, och samhället fick namnet Oxlip, gullviva. Denna Minnesotas blomma har valts av poststyrelsen att designa postkontoret.

Av det 50-tal personer som lämnat Dalarna år 1870 är två kända överlevande, Mrs Anna Holmberg från Minneapolis, som är 104 år gammal, och Andrew Dunder, hjälten i vår historia. Mrs Holmberg är en charmerande person, som klär sig flott, älskar att motta visiter i sitt hem och att telefonera, varigenom hon håller en konstant kontakt med sina vänner och sin familj. Hon lever ensam, sköter sitt hus och lagar sin mat och skriver brev emellanåt. Hon försäkrar, att hon kommer att rösta på valdagen!

En av dessa dagar, när tulpaner och ”scotch-broom” (ginst) blommar, då kan du se Andrew kontrollera sina rosor, sina komposthögar och drivbänkar och liknande. Och snart nog kommer frökatalogerna att göra sig påmint, jämte trädgårdsböckerna, för säkert är, att Andrew, 90 år, har planer för i morgon — och övermorgon!”

L.S.